

Asia: VN/25733/2021

## **Luonnos Suomen digitaaliseksi kompassiksi**

### **1. Kompassin tarkoitus**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida luonnosta Suomen Digitaalisesta kompassista. TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry on vaikuttaja, verkottaja ja vauhdittaja digitaalisen osaamisen kehittämisen ja digitaalisten toimintaprosessien edistämisen alueilla.

TIEKEN toiminnan tavoitteena on, että Suomi on kilpailukykyinen, uudistuva ja ihmisläheinen yhteiskunta, jossa organisaatiot ja yksilöt hyödyntävät digitaalisuuden tuomat mahdollisuudet.

Lausuntokierroksen lisäksi olemme arvostaneet mahdollisuutta osallistua valmisteluun liittyneisiin työpajoihin, jotka ovat osaltaan tarjonneet mahdollisuuden seurata kompassityötä ja vaikuttaa siihen.

Suomella on hyvät edellytykset toimia EU:ssa edelläkävijänä, joten on luonnollista, että kunnianhimon tasoa on kansallisessa Digikompassissa nostettu. Digikompassissa on hyvin tunnistettu yhteinen arvopohja, jonka mukaisesti digitalisaatiokehitystä halutaan edistää. Tämä toimikoon yhteisenä suuntaviittana meille mm. infraa ja julkisia palveluita kehittäessämme. Osaaminen ja pk-yrityksille avautuvat mahdollisuudet ovat hyvin esillä, mikä on mielestämme tärkeää.

Teknologiapainotusta on luonnoksessa laajennettu tekoälystä datatalouteen ja digitalisaatioon, mikä on mielestämme hyvä ratkaisu.

Kompassin toimeenpanon osalta on tärkeää varata siihen riittävästi resursseja, rahoituslähteitä sekä asettaa selkeät mittarit, joiden pohjalta sen etenemistä voidaan seurata. Hyvin alkanutta sidosryhmäyhteistyötä toivomme myös jatkettavan, jotta yhteinen suunta pysyy kirkkaana myös toteutusvaiheessa.

Aktiivisena hanketoimijana ja vahvaan EU-yhteistyöhön uskovana TIEKEssä heräsi kysymys, miten etupainotteisuus ja muita korkeampi ambitiotaso kenties vaikuttaa mahdollisuuksiin hyötyä EU-tason synergioista erityisesti digikompassityöhön kohdennettavan rahoituksen osalta? Toivommekin tätä yhteistä EU-tason digikompassin ulottuvuutta kuljetettavan selkeästi mukana kansallisen ja alueellisen tason kompassissa.

## 2. Haasteet ja mahdollisuudet

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

-

## 3. Tavoitteet

**Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta**

Osaamisen aihealueen osalta tulisi tarkentaa, miten perustaidot määritellään, ja kuinka niiden ajanmukaisuutta seurataan. Vaikka osa vastauksista löytyykin EU-tason digikompassin taustamateriaaleista, olisi hyödyllistä kuljettaa tarkempia määritelmiä myös tässä dokumentissa globaali näkökulma & verkostoitumisen rooli huomioiden. Taidot pitää määritellä viitekehityksellä ja valtakunnallisesti seurata, että ne huomioidaan osana opetusta ja jatkuvan oppimisen tarjontaa.

Osaamisen kehittämisessä olisi hyvä mainita koulutusjärjestelmän ohella kolmannen sektorin rooli esim. työelämän ulkopuolella olevien digiosaamisen vahvistamisessa.

Digikompassissa tuodaan esiin perustaidot ja ICT-ammattilaiset, mutta väliin jää paljon muitakin (esim. muut ammattilaiset, joille digitaaliset taidot ovat aivan yhtä tärkeitä). Lisäksi tarvittaisiin lisää konkretiaa siihen, kuinka huolehditaan ICT-asiantuntijoiden osaamisesta.

Huomio tavoitteen 1 osalta: Kannattaako nostaa yksittäisiä taitoja, mieluummin päivittyvä viitekehys.

Huomio tavoitteen 2 osalta: Onko määritelty mitä perustaidot sisältävät?

**Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta**

Datatalouden edistämisen esteenä on usein puutteellinen datan määrittelytyö eli laajemmin datan määrittely ja ennen kaikkea tiedotus erilaisista määrittelyistä ja niiden kehittämisestä.

Edessä on paljon työtä datan laadun takaamiseksi ja yhteneväisyyttä edistävien määrittelyjen jatkuvaa ylläpitoa. Samoin rajapintojen kehittäminen ja hyödyntäminen edellyttävät jatkuvaa apien ylläpitoa, tiedotusta ja neuvontaa.

Kenen tehtävä on tarjota suurteholaskenna ja kvanttilaskennan palveluita? Jos on suunnitelmana että julkisella puolella pidetään edelleen hyvä huoli näiden tarjonnasta, niin se olisi hyvä kirjata. Tämä ei poista sitä mahdollisuutta että kaupallista tarjontaa näille alueille voi myös tulla.

Tietosuoja ja tietoturvan ylläpito läpi elinkaaren vaatii jatkuvaa tiedotusta ja ohjeistusta eri osaamistasoille.

Tavoite 1:

“Data-avaruuksia tukevat julkiset avattavissa olevat tietovarannot ovat saatavilla (100 %) rajapintoja hyödyntäen joko avoimena datana, käyttöoikeuksien hallinnan tai yksilön oman datan hallinnan ratkaisuja hyödyntäen.” Tämä tulisi tapahtua yhtenevällä tavalla.

“On luotu vähintään kaksi kaikille avointa yleistä, yhteistä ja turvallista vahvistetun datan luottamusinfraa sähköiseen asiointiin ja datan vaihdantaan.” Tässä tulisi tavoitella toimintamallia ja infraa yritysten käyttöön kansallisella tasolla valtuutuksien hallintaan.

## **Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta**

Teknologia tarjoaa monia mahdollisuuksia pienentää ympäristöön ja ilmastoon kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia, mutta sen hyödyntämisessä on huomioitava, että uutta teknologiaa hyödynnetään kestävästi.

Yhteistyöfoorumien merkitys yrityskentän digitalisaation edistämisessä on keskeinen, myös eri alojen osajien (talous, tietotekniikka, yms.) keskinäinen vuorovaikutus pitäisi olla parempi.

Ei vain pienet yritykset-> myös suurempien yritysten digiyymmärryksen parantaminen ja verkostomaisen toiminnan kehittäminen isojen ja pienten yhteisillä toimialakohtaisilla foorumeilla.

Selkeytetään digitalisaatioon ja teknologiaan liittyvät tukipalvelu- sekä rahoitustarjontaa ja niihin liittyvät palvelupolut eri toimijoiden välillä.

EU-sääntely: pitäisi pyrkiä poistamaan maakohtaiset poikkeamat sääntelyssä, esimerkkinä verkkolaskutus.

Digikompassin tavoitteita edistäessä tulisi samalla huolehtia infran osalta ilmasto- ja ympäristönäkökulmista.

Tavoite 1: Dataverkostot olisi hyvä mainita jossain kohtaa. Datan jakaminen yritysten välillä on tärkeää. Liittyy myös API-linjauksiin.

Ekosysteemien tukeminen ja ekosysteemyöskentelyn kehittäminen, sekä muut verkostot.

Tavoite 2: Kädenjäljen korostamisen lisäksi määritellään myös tavoite alan hiili- ja ympäristöjalanjäljelle.

#### **Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta**

Laadukkaat digitaaliset julkiset palvelut asettavat kovia vaatimuksia julkisen hallinnon työntekijöiden digiosaamiselle. Kuinka siitä huolehditaan?

"Tämä tarkoittaa palveluiden rakentamista niin, että ne kytkeytyvät ihmisten elämäntapahtumiin ja elämäntilanteisiin tai yritysten ja yhteisöjen elinkaaren

vaiheisiin." Olisi todella tärkeää toteuttaa tämä niin, että kohderyhmien tarpeita on riittävästi tutkittu.

Tämän pitäisi olla jo todellisuutta lain mukaan: Yrityksille ja yksilöille tämä tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että tiedot voitaisiin toimittaa viranomaiselle vain kertaalleen.

Kovin vähän konkretiaa vihreästä siirtymästä, vaikka myöhemmin tavoite-osiossa jotain löytyykin. Lisää painotusta ja panoksia siihen.

Pk-yritysten ja näiden yhteistyönä syntyneet ICT/Teknologia-palvelut ja -tuotteet tulisi huomioida julkishallinnon hankinnoissa paremmin.

"Datatalouden toimintaympäristö ja -mallit on rakennettava myös julkisen hallinnon puolelle ja varmistettava

palveluiden yhteentoimivuuden edellytykset." Olisi tärkeä huomioida mallissa se, kuinka huolehditaan siitä että kertyvää tietoa hyödynnetään.

## **4. Avaintulokset**

#### **Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta**

-

#### **Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta**

-

#### **Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta**

-

#### **Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta**

-

## **5. Mittarit**

**Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta**

-

**Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta**

-

**Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta**

-

**Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta**

-

**6. Tuloksellisuuden seuranta ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

-

**7. Muut huomiot digikompassiluonnoksesta**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

-

Niemi-Hugaerts Hanna  
TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry